

de det ikke kunne nægtes, at den Kultur, vi kalder vor Kultur, er bleven højet netop ved den Lære, der blev fremsat af Kirken, selv om den for Tiden staaer for Skud i vore hjemlige Blade. For enhver uheldet Historiker vil nok indrømme, at Muhammedanismen har frembragt vidunderlige Ting, vi tænker paa den mozarabiske Kultur i Sydspanien, paa de vidunderlige Paladser og Moskéer, den har fremtryllet — vi beundrer ogsaa Hinduismens store vidunderlige Bygningværker; men det er ikke disse Kulturer en Højning af Kvinden gik ud fra. Det ene System hylder endnu den Dag i Dag Flerkoneriet, og hvad der sker af Tragedier bag Haremsmurene, er der kun faa, der ved Besked om — — og det var heller ikke Hinduismen, der afskaffede den Uskik, at den stakkels efterladte Hustru skulde brændes i levende Live paa Baalet sammen med sin afdøde Mands Lig, hvor der ikke foreligger nogen som helst Skyld eller Brode.

Det kan godt være, at man siger: Her dommer du dig selv. Jeg indrømmer gerne, og enhver Katolik, især de, som har Ansvar, vil gøre det samme, at man ikke engang skulde have brændt en Forbryder (at Bruno ansaas for at være det, kan der ikke være nogen Tvivl om) i levende Live, lige saa lidt som man skulde have slæbt overbeviste Katholikker til Tyburn i London. Men det gælder altid om at sætte sig ind i Tidens Tankegang og forstaa Fremgangsmaden ud fra den, ikke fra det 20. Aarhundredes Indstilling.

At Giordano Bruno kunde gaa paa Nerverne, vil vi allerede have set af, at Lutheranerne i Helmsstädt udelukkede ham fra Kirkefællesskab. Hans Omflakken i næsten alle Europas Lande og Byer viser det samme: 1576 Genua, Nola, Savona, Turin, Venedig, Padua, Bergamo, Milano og Chambéry; 1580 Geneve; 1582 Lyon, Toulouse, Paris; 1583 London, Venedig, Paris; 1586 Wittenberg; 1588 Prag, Helmsstädt; 1594 Frankfurt (hvorfra han blev udvist), Zürich, Venedig.

I Venedig var han begyndt paa et større Værk om de syv Kunster, der skulde overrække Paven, men som ikke blev fuldendt, da han paa sin Værts Angivelse blev stillet for Retten. Men hvad Tiden ikke kunde forstaa — og hvad man nu til Dags vist nok heller ikke kan forstaa — er, at han i 1592 i Venedig forkastede de Skrifter, hvori han havde skrevet »altfor filosofisk, uærbodigt, og ikke som god Kristen«, og den 3. Juni 1592 tilbagekaldte »alle Vildfarelser, Kætteri og Tvivl o. s. v. vedrørende den Katholske Tro«, men den 15. Januar 1599 efter en anden Proces i Rom nægtede de forkastede forskellige hæretiske Teser, der blev forelagt ham, og i Stedet for ikke kunde dy sig for at haane Anklagemyndigheden. — Den 20.

Januar 1600 blev han igen stillet for Retten, og her paastod han i aaben Strid mod sine egne tidligere Udtalelser, Indrømmelser og Paastande i sine Skrifter, at han ikke nogensinde havde fremsat dem.

Ud fra disse Forudsætninger blev han dømt.

Th. King,
Præst.

Løgtingið 1935.

Brunatrygging.

A. Samuelsen

beindi málið í nevnd.

P. M. Dam:

Brunatryggingarmálið ergamalt. Um tað er so nógv skrivað og talað, at langur orðadráttur er óneyðturvilgur. Tað stendur nu øllum greitt, at tað er skilaleyst, at so nógv hundrað túsund fara út av landi okkara fyri brunatrygging og a. t., her má broytast. Tað kann ikki vera torført hjá Føroya løgtingi at fáa eina brunatrygging í lag.

Nakrir privatmenn tóku seg saman og stovnaðu »Trygd« — og tað sigist at ganga væl. Hetta felag má endurtryggja, og fer tí kanska størsti peningurin út av landinum.

Ættanin við tingsins brunatrygging er at spara allan tryggingarpeningin í landinum.

Tað var ein dagin talan um at vinna tinginum pening. Tá góvu A. Samuelsen og aðrir mær viðhald í, at tað var vert at hugsa um at vinna landinum pening við at fáa fatur í tann pening, ið óneyðturviliga fer út av landinum, alssó spara landinum fyri at missa pening.

Her er av sonnum talan um eitt mál, hvarvið lögtingið kann við at taka tað í hendur sínar fáa nógvan pening og spara fyri landinum í stórum.

N. Dehess:

Sjálvstýrið reisti spursmálið um føroyska brunatrygging 1918. Málið var fyrr borið inn á ting í 1916. Í 1905 var tað av manni fyrstu ferð lagt á ting. Málið er so stalt gamalt. Men einki er komið burtur úr — jú: ein ógvuliga stóru bunki av pappíri. Einferð var spurt kring um Føroyar, hvørjir vildu ganga við til tvungna brunatrygging. — Tær stóru bygdarnar vóru flestar við. — Men tær smærru vísu málið burtur. — Vansin hevur verið reasururan. — Staturin vildi endurtryggja, um tvungið var at tryggja. Men nýtt statúr? Er lögtingið ikki nóg mik-ið? Eg haldi jú. Ein kundi talað um ta idealistisku skipan, at tey fyrstu árinu skuldi tann, ið trygdi, fáa minni, um brendi. Tá ið so grunnurin var vaksin seg stóran, var full trygging fyri øll. Men hetta fór varla at bera til, tí menniskjuni vóru ikki idealistar.

A. Samuelsen:

Ein kann vera beingin fyri, at hetta mál vil koma at klemma

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor:
THORSHAVN

Stiftet 1906.

Afdeling:
TRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3.

Hovedkontoret i Thorshavn tillige aabent 6—7 for Ind- og Udbetalinger.

En Stilling

som Sygeplejerske ved Sanatoriet i Høydal er ledig fra den 1. Oktober d. A. Aarlig Lønning 960 Kr. samt fri Station og fri Tjenestedragt. Den, der antages, vil være at betragte som antagen paa Prøve det første Aar, hvorefter Afgørelse om fast Ansættelse træffes.

Ansøgning indgives ved personlig Henvendelse til Overlæge Lyngse senest den 30. ds.

Thorsh., d. 12. August 1935.
Lagtingets Sanatoriendvalg.

lívið úr einum øðrum stórum máli, sum Dam hevur stemmað fyrri og verið glaður við — jarðareformurin. Í jarðareforminum var uppskot um eina føroyska brunatrygging. Løgtingið skal garantera, siga teir. Stakkals lögting, ið skal garantera alla-steds. Hvát verður lögtingsins garantiur verður til síðst? Einkil! Dehess og Dam tala um, at nógv hevði verið vunnio, um tingið hevði haft sær sína egnu brunatrygging. Men hvat vilti Dam og Dehess um tað? Einkil! Dam rósar »Trygd« — men har er jú ikki stórt vunnio. Eg ivist ikki í tí, at »Trygd« reasururerar, og at til reassururan fer meginparturin av tryggingarpeninginum. »Trygd« kann so ikki vera tað, ið Dam ynskir. Tað kann vera vert at forhandla við »Trygd«. Tað er brenst so lítið, siga menn. Ja. Men er tað ikki grund til at vera beingin og siga: av tí at tað ikki hevur brenst so leingi, hvat vil brand til góðar. Jú fleir forsikra, tess fleiri brandar. Sum sagt, málið verður loyst í jarðareforminum. Eg veit tí ikki, hví vit skulu reisa tað aftur nú.

Dehess:

Eg ivist ikki í, at innast inni er Samuelsen samdur við Dam og meg. 1904 vóru allir samdir. »Trygd« endurtryggjar. Rætt! Men tað endurtryggjar við meir enn 50%. Vit vilja ikki »Trygd« til livs. »Trygd« kann jú glíða inn í lögtingsins trygging. — Eg haldi upp á tvungna trygging — nógvur bygdir, særliga Havnin, tryggja alt, at kalla hvørt hús. A. S. sigir: meir brennur, jú meir er tryggjað — í Havnini brennur lítið! Men tað er ótrygt at hava ótryggjað! Hann talaði so gjølla um, hvat ið lögtingið longu hevði spart við at hava sjálvtryggjað — 40000 kr.! Hvát vildi so lögtingið ikki spart fyri landið, um tvungin trygging var yvir allt í Føroyum? — Hesin peningur hevði verið tókur í dag! (Framhald.)

Ellisheimið

Tórshavn.

Góðskan ímóti børnum, gomlum og øðrum hjálpaðsum er mástokkurin fyri samfelagsins sum einstaklingsins »humanitet«.

Í Havn er reist teim gomlu eitt sera gott, hugnaligt og væl innrættað heim, ið kann húsa 25 treingjandi ellistólkum. — Hetta heim er eftir okkara viðurskiftum sera stórtikið og til stóran heidur fyri Havnar býráðsyr-ið, sum hevur bygt tað uttan studning frá stat ella tingi.

45 túsund er sjálvt fyri hovuðstað okkara ein stóru peningur at forrenta og avdraga. Hertil kemur hin dagliga driftin, ið sjálvsagt ikki ber seg við tí ellisrentu, tey gomlu fáa.

Her er so stalt ikki bert talan um eina eggablikkiliga hjál — eina ferð fyri allar — men um eina varandi eykaútreiðslu til tey gomlu.

Betri enn til at hjálpa teim hjálpaðsum kann hilt almenna ikki nýta sín pening.

Tey gomlu, ið heila stitt liv hava tænt samfelaginum, hava uppiborið eina livgandi hond frá samfelaginum, tá ið ellið tekur at boyggja.

Tað er heidur fyri ein bý, ið boyggir hovið fyri hesum rætti og roynir at fremja hann eftir førumuni.

Vit vildu ynskt, at tað mátti eydnast at reist fleiri lika so prýðilig ellisheim sum hetta í Havn kring um í landi okkara.

Hin 9. í hesum mánaði vóru tingmenn, lækmar, prestar og aðrir bodnir til at siggja heimið. Býráðsformaðurin og lögtingsformaðurin hildu røðu við hilt til slíkar samkomur vanligu kalfiborð.

Sunnudagin hin 11. í h. varð húsið vígt av próstinum J. Dahl.

Danskir bøndur.

Tað er einki at ivast í, at nógvir av teim donsku bøndum sita í ringum korum, so tað er væl einki at siga til, at teir royna, tað teir kunna, at betra tey.

Men harfyri má eingin trúgva, at tað bert vóru neyðstaddir danskir bøndur — teir 25—30 tús. menninir, ið gingu ta flitluku kravgonguna, teir flestu koyrdu kortini, til Keyptmannahavnar ólavsokudag. Nei, har vóru sanniliga ríkmenn ímillum.

Donsk bløð siga frá, at í hópnum vóru, millum aðrar reiðiliga væl stillaðar landmenn, 6 góðseigarar, sum tilsamans áttu 18 milljónir krónur í peningi og jørð, sum eftir vanligum donskum máti svarar til 31.000 tunnur. Tað er so nógv, sum 2000 familjur væl kunna liva av.

»Nógv vil meir hava«, sigir hilt forna orðið.

Allir teir, sum luttóku í bóndaferðini, vóru heldur ikki bøndur; summir húskarlar og arbeiðsleysir lótu seg keypa at fara við til at okja um talið.

Ein av áðurnevndu 6 góðseigarum hevði á góðsum sínum sett upp eina plakát, har hann segði frá, at teir arbeiðarar, ið vildu verða við í bóndaferðini, skuldu fáa fría ferð og tvær daglonir afturat.

Teir vóru ikki heilt fáir, sum teknaðu seg hjá honum.

Amtsbókasavnið

hefur fingið tvær stórar bóka-gávur, eina frá frá Selma Effersøe, einkjan eftir O. Effersøe, og eina frá harra Ejnar Fors Bergström, blaðm. við »Svenska Dagbladet«, Stockholm.

* * *

Argir.

Miðvikvoldið hevði býráðið til viðgerð málið um upptøku av Argjum í Tórshavnar kommunu. Av býráðsliminum vóru 5 fyri upptøkuni og 4 ímóti; men avgerð varð ið eingin — sakin fór aftur í nevnd.

* * *

Ókeypís.

Vit eru biðnir at siga frá, at limir Málfelagsins kunnu fáa »Dýralæra« av Mikkiál á Ryggi og »Hondboltsreglur« av Poul Petersen ókeypis.

* * *

Verkfall

við havnabyggingina í Klakksvík byrjaði mánadagin. Arbeiðararnir hava sáttmála við arbeiðsgevararnar, sum ásetur, at tá 8-tímadagurin verður innfordur, skal tímalonin setast upp í 90 oyr. Hetta punktið vilja arbeiðararnir gera galdandi við havnabyggingina. — Nú er royndarstund fyri Klakksvíkar arbeiðsmannafelag, tá hvor einstakur limur skal vísa hvat hann dugur sum felagsmaður, og tá felagið skal sýna, at tað eigur ta samanhalðið, ið gevur megi. — Vit vóna, at verkfallið ikki kemur at vara ov leingi, og at úrslitið verður arbeiðarunum til frama.

* * *

Sjálvmorð.

Tá »Primula« var á veg frá Reykjavík til Vestmannaeyjar nú seinast varð ein av manningini varur við, at ein av ferðafólkunum, ein Íslendingur, var farin út, ein lynnigina við einum revolvera í hondini. Maðurin leyp til, men áðrenn hann náddi honum, skeyst Íslendingurin seg, maðurin treiv eftir honum, fekk um revolverin, meðan Íslendingurin fall í havið og sakk.